

DENKEND AAN ZUID-HOLLAND

Verkiezingsprogramma Provinciale Staten DENK Zuid-Holland 2019 – 2023

ZUID-HOLLAND

INHOUDSOPGAVE

4	Voorwoord Tunahan Kuzu
	Vijf plannen voor een beter Zuid-Holland:
6	1 DENK <i>DOET!</i>
10	2 DENK <i>BOUWT!</i>
14	3 DENK <i>BEWEEGT!</i>
18	4 DENK <i>BESTUURT!</i>
21	5 DENK <i>DICHTBIJ!</i>

Voorwoord

Op woensdag 20 maart 2019 zijn de verkiezingen van de Provinciale Staten. Dat zullen historische verkiezingen worden. Onze beweging kan dan op alle bestuurlijke niveaus vertegenwoordigd raken. Ik vraag u daarom om op 20 maart 2019 naar de stembus te gaan en op DENK te stemmen. Het beleid van onze provincies is voelbaar in alle facetten van het dagelijkse leven.

Daarom is het van belang om ook in de Provinciale Staten ons geluid voor een eerlijker en rechtvaardiger Nederland te laten horen.

Met een stem op DENK zorgen wij in de provincies voor betaalbaar wonen, voor goedkoper openbaar vervoer, voor lagere motorrijtuigenbelasting, voor meer vaste banen en voor de bestrijding van discriminatie en racisme.

Minstens even belangrijk is dat de Provinciale Statenleden de Eerste Kamer kiezen. De Eerste Kamer heeft het laatste woord over alle wetsvoorstellen van de regering.

Met een stem op DENK tijdens de Provinciale Statenverkiezingen zorgen wij er voor dat Rutte zijn meerderheid in de Eerste Kamer verliest. De Provinciale Statenverkiezingen zijn daarom een referendum over de asociale keuzes van Rutte.

Met een stem op DENK zegt u NEE tegen het eigen risico. NEE tegen nog hogere energielasten. NEE tegen de Btw-verhoging. NEE tegen het verbieden van de halal- en koosjer slacht. NEE tegen het verder uitrollen van de xenofobe agenda.

Met een stem op DENK zegt u JA tegen betaalbare zorg. JA tegen het rechtvaardig verdelen van de rekening van de energietransitie. JA tegen het eerlijk delen van de welvaart. JA tegen een Nederland waarin we discriminatie en racisme keihard bestrijden.

Ik roep u daarom nogmaals op; ga naar de stembus op 20 maart 2019 en stem op DENK! Voor een eerlijker en rechtvaardiger Zuid-Holland. Voor een eerlijker en rechtvaardiger Nederland.

Tunahan Kuzu – Politiek Leider DENK

1 DENK *DOET!*

DENK is voor een regionale economie met voldoende stageplaatsen en vaste banen

Hoewel de economie in Nederland groeit blijven sommige groepen aantoonbaar achter. Zo is de werkloosheid onder mbo'ers, 50-plussers, mensen met een migratieachtergrond en alleenstaande ouders nog steeds groot. DENK wil dat de provincie een voortrekkersrol krijgt in het oplossen van de mismatch tussen het (beroeps)onderwijs en de arbeidsmarkt. Alle provincies dienen daarvoor een Leer-Werk-Ambassadeur aan te stellen die scholen en bedrijven zo veel mogelijk bij elkaar brengt. Zo versterken we het economisch potentieel van de provincie en de positie van onze jongeren. Bij aanbestedingen en overheidsopdrachten wordt bij de keuze van een leverancier altijd gekeken naar het leveren van Social Return. Dat betekent dat een inschrijving van een ondernemer wordt beoordeeld op hoeveel arbeids- en stageplaatsen deze bijdraagt aan de lokale economie.

DENK wil de vereisten voor aanbestedingen en overheidsopdrachten zodanig aanscherpen dat er meer concrete werken stageplekken worden gerealiseerd.

De provincie geeft als werkgever zelf het goede voorbeeld door medewerkers van de provincie zoveel mogelijk in vaste dienst te nemen en een divers personeelsbestand na te streven doormiddel van quota. Daartoe ondertekent de provincie het Charter Diversiteit.

DENK is voor goede ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf

Het midden- en kleinbedrijf is de onbetwiste motor van de Nederlandse economie. Het mkb zorgt voor het grootste deel van de banen en de economische groei. DENK wil daarom vooruit blijven kijken en de ideale omstandigheden scheppen voor ondernemers in het midden- en kleinbedrijf.

DENK wil zich ervoor inzetten dat het mkb-financieringsprobleem in de komende jaren wordt weggewerkt. Terwijl mkb'ers financieringsproblemen hebben, maakt de overheid belastingdeals met multinationals DENK verzet zich hiertegen. De focus van de overheid moet minder op multinationals liggen en meer op mkb'ers. Dat geldt ook voor de verdeling van subsidies, kredieten en garanties die de provincie verleent.

DENK vindt dat subsidies voor innovatie te veel terecht komen bij grote bedrijven, terwijl deze middelen beter aangewend kunnen worden. De mkb'er daarentegen heeft geen tijd en middelen om gebruik te maken van ingewikkelde subsidieregelingen. De provincie moet daarom de mkb-ondernemer daarbij helpen, bijvoorbeeld door een provinciale kredietbank op te richten, als aanvulling op de bestaande regionale ontwikkelingsmaatschappijen. De provinciale kredietbank kan de mkb-ondernemers maatwerk leveren met

advies over subsidieregelingen en met het verstrekken van krediet.

Mkb'ers zien zich vaak geconfronteerd met een woud aan regels en wettelijke eisen. Daardoor worden ze vaak belemmerd in hun hoofdtaak, namelijk het ondernemen. De provincie moet daarom mkb'ers zo veel mogelijk ontzorgen, onder andere door de vergunningverlening te vereenvoudigen.

DENK is voor sport, recreatie en cultuur op maat

DENK wil dat er ook op provinciaal niveau meer werk wordt gemaakt van de bereikbaarheid van breedtesport en breedtecultuur voor alle inwoners. DENK wil daarom dat de subsidies eerlijker verdeeld worden. Er moet minder geld naar elitecultuur, waar vooral de hogere inkomens gebruik van maken. Er moet juist meer geld naar breedtecultuur zoals (multiculturele) festivals, straatcultuur en andere laagdrempelige activiteiten.

DENK is tevens voorstander van het creëren van aantrekkelijke wandelroutes. DENK is daarnaast voor de uitbreiding van barbecue mogelijkheden in de open

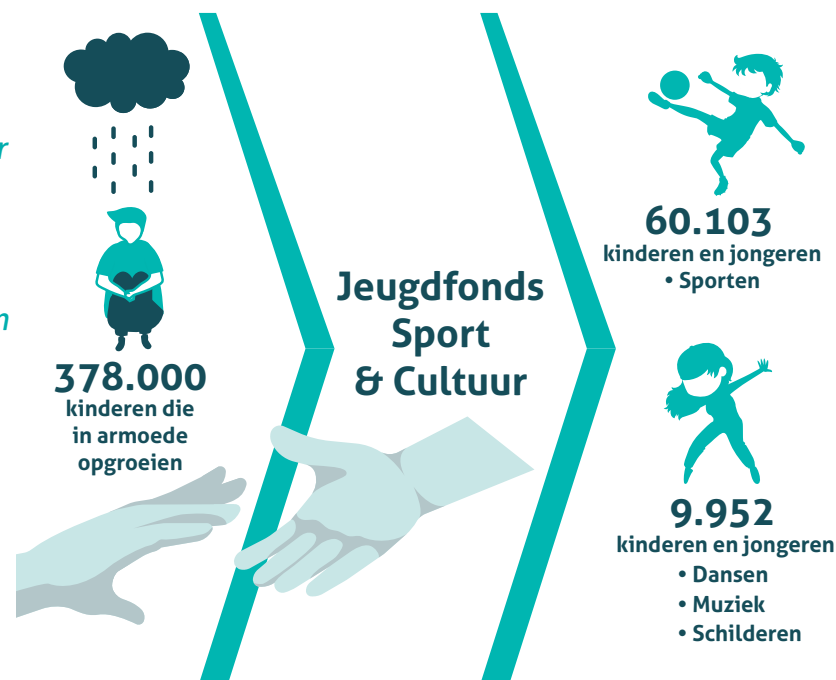
lucht. De provincie bevordert de inclusieve multiculturele samenleving.

Voor ieder kind moet het mogelijk worden om lid te worden van een sportvereniging. Voor zover gemeenten dit niet al zelf mogelijk maken met subsidies, zal de provincie hiervoor een subsidie-regeling optuigen.

DENK is voor een actieve rol voor de provincie in de energietransitie

DENK wil dat de provincie een spilfunctie vervult in de overgang naar een duurzamere energievoorziening. Daarbij moet altijd de menselijke maat in acht genomen worden. Nederland heeft een aandeel van 0,4% in de werelduitstoot van CO2 en moet zijn eigen rol niet groter maken dan hij is.

Helaas groeien 378.000 kinderen in Nederland op in armoede. Vanuit het Jeugdfonds Sport & Cultuur kregen 60.103 kinderen en jongeren in 2017 de kans om te sporten. 9.952 kinderen en jongeren kregen dat jaar de kans om te dansen, muziek te maken en te schilderen.¹

1) <https://jeugdfondssportencultuur.nl/mijn-fonds/>

Het is in de praktijk lastig om andere landen in Azië en Afrika te verleiden of te dwingen minder uit te stoten. We moeten er daarom rekening mee houden dat klimaatmitigatie vanuit Nederland alléén niet effectief zal zijn en het accent meer zal moeten komen te liggen op klimaatadaptatie.

De provincie ondersteunt de diverse projecten en initiatieven die op het vlak van adaptatie worden genomen. Te denken valt bijvoorbeeld aan projecten op het gebied van waterafvoer en groene daken en tuinen. De provincie trekt hierin een coördinerende rol met doorzettingsmacht naar zich toe. Dit betekent ook het bundelen en ter beschikking stellen van kennis, capaciteit en middelen naar gemeenten toe. De provincie moet daarbij inzetten op innovatieve technieken bij de aanleg van wegen, zoals het plaatsen van geluidsschermen langs wegen met zonnepanelen.

Om de afhankelijkheid van aardgas en fossiele brandstoffen te verminderen moet er meer duurzame energie worden opgewekt en moet hergebruik van energie zoveel mogelijk gestimuleerd worden.

DENK wil restwarmte uit de industrie zoveel mogelijk gebruiken om woningen en bedrijven te verwarmen. Collectieve systemen, zoals warmtenetten om woningen te verwarmen, moeten betaalbaar worden voor de bewoners. Er moet niet alleen oog zijn voor financiële lastenverlichting, maar ook voor andere vormen van lasten. Denk bijvoorbeeld aan windmolens op land. DENK wil het liefst geen windturbines op land omdat is gebleken dat veel omwonenden veel (geluids)overlast ervaren.

DENK wil meer aandacht voor het “klimaat” op scholen, bij maatschappelijke organisaties en bedrijven. Zuid-Holland moet binnen 10 jaar volledig overgaan op een circulaire economie zodat kopen, gebruiken en wegwerpen voor een groot deel van de baan is. De rekening van de verduurzaming moet echter niet bij de bewoners terecht komen, dit moet eerlijk en rechtvaardig worden doorgerekend.

DENK steunt de inzet van de overheid om te komen tot 49% CO₂ reductie. Lucht-, bodem-, grond- en oppervlaktewater verontreiniging (door bedrijven) moet daarom worden aangepakt. Vervuilers

moeten openbaar worden gemaakt (naming & shaming).

Zelf kan de provincie het goede voorbeeld geven door alleen maar duurzame energie te gebruiken en de eigen gebouwen energiezuinig te maken. DENK vindt dat er een middenweg gevolgd moet worden tussen de klimaat-hysterici van de grachtengordel enerzijds en de klimaatontkenners van rechts anderzijds.

DENK vindt dat klimaatrealisme belangrijk is, waarbij de kosten eerlijk verdeeld worden. De grote bedrijven die het meest uitstoten, moeten daarvoor de meeste kosten op zich nemen. Huishoudens moeten zoveel mogelijk worden ontzien, zij betalen nu al meer dan genoeg aan hun energierekening. Klimaatbeleid kan alleen slagen als er voldoende draagvlak voor is.

2 DENK BOUWT!

DENK is voor het op peil houden van sociale woningbouw

DENK constateert dat de voorraad sociale huurwoningen door sloop en verkoop afneemt. Mensen moeten jaren wachten op een sociale huurwoning. Ook worden er onvoldoende nieuwe sociale huurwoningen bijgebouwd. Dit terwijl de vraag naar deze woningen stijgt en daarmee ook de wachttijden. Het veranderen van de samenstelling van buurten door meer mensen met een hoger inkomen aan te trekken wordt gezien als dé oplossing. Maar, doordat in buurten onvoldoende sociale huurwoningen overblijven zien we juist verdringing plaatsvinden. Wijken worden hierdoor steeds eenzijdiger: het aantal mensen met een hoger inkomen in de binnenstedelijke gebieden neemt toe, de mensen met een lager inkomen worden steeds verder naar buiten verdrongen. Door de oververhitte woningmarkt, de huidige keuzes van de regering en gemeenten lukt het niet om het aantal betaalbare woningen op peil te houden.

De provincie moet hierbij een sterkere toezichthoudende rol spelen en waar nodig stevig optreden. Bijvoorbeeld door het wijzigen of schrappen van bestemmingsplannen.

Feiten en cijfers

Huurders geven nu 26,7% van hun besteedbaar inkomen uit aan huurovername, terwijl dit in 2012 maar 23,8% was. Op een jaarinkomen scheelt dit honderden euro's per jaar, waardoor mensen met lagere inkomens het hardst zijn getroffen.²

De huurprijzen zijn de afgelopen zes jaar met 18,5% gestegen, dat is 10% meer dan de inflatie in die periode.³

2) Denkend aan Nederland, verkiezingsprogramma DENK 2017 – 2021

3) Speerpunten Woonbond Provinciale Staten, 2018

DENK is voor het ombouwen van meer leegstaande kantoorpanden tot woningen, buurthuizen en vrije creatieruimte

Veel kantoorpanden en bedrijfsruimten in Nederland staan leeg. Deze leegstaande gebouwen zijn slecht voor de leefbaarheid. Daarnaast hebben we ook te maken met een oververhitte woningmarkt. Daarin ziet DENK een belangrijke rol voor de provincie in het faciliteren van het ombouwen van leegstaande kantoorpanden. DENK vindt dat er meer (gezamenlijke) woonruimte moet komen voor sociale huur, ouderen, starters, studenten, asielzoekers en de maatschappelijke opvang. Ook kunnen buurthuizen met vrije creatieruimten, voor bijvoorbeeld jongeren, gerealiseerd worden.

DENK is voor meer mogelijkheden tot het maken van wooncarrière

DENK vindt dat iedereen de beschikking moet hebben over een betaalbare woning. Het is van belang dat er op pro-

vinciaal niveau gestuurd wordt op de ambities van gemeenten. Hiervoor dienen bouwquota's gehanteerd te worden waarbij de betaalbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid van de woningvoorraad voor alle mensen wordt geborgd. DENK zet zich in voor het op peil houden van het aantal sociale huurwoningen en middeldure woningen. Daarnaast wil DENK meer studentenwoningen en woningen voor (startende) gezinnen.

DENK is voor duurzame woningbouw

Alle Zuid-Hollanders moeten kunnen genieten van het groen, water en onze natuur, ook in de buurt van de eigen woning. DENK wil meer groen in de steden en wil de bestaande groenecorridors tussen stedelijke gebieden in stand houden. DENK is geen voorstander van woningbouw op stranden. DENK vindt dat zonne-energie voor huurders en huiseigenaren zoveel mogelijk gestimuleerd en betaalbaar gemaakt moet worden, door met het Rijk, gemeenten en corporaties tot afspraken te komen.

DENK is voor een provincie die bouwexpertise aanbiedt

Nederland staat voor een urgente en grote bouwopgave. Een bouwopgave die per gemeente, provincie en in de tijd verschilt. Om aan de woningbehoefte te voldoen, zullen op korte termijn de expertise in ruimtelijke en stedelijke ontwikkeling vergroot moeten worden. Daarom moet de provincie flexibele bouwexpertise -ook wel vliegende brigades genoemd- aanbieden aan gemeenten.

DENK is voor het belasten van grondspeculatie

DENK ziet dat grond in Nederland steeds schaarser wordt. Dat heeft aan de ene kant te maken met het aantrekken van de economie en starters op de woningmarkt. Aan de andere kant ligt er een grote bouwopgave: het tekort aan middeldure woningen zorgt ervoor dat steeds meer mensen uit de steden moeten vertrekken. Eén van de activiteiten die de prijs van woningen onnodig opdrijft zijn de omstreden grondtransacties en agressieve grondspeculatie. Ook ondervinden gemeenten een grote toename in het aantal vragen van mensen (potentiele speculanten) over bestemmingsplannen. De mensen profiteren daar

meestal niet of nauwelijks van, omdat veelal rijkere mensen stukken grond kopen om daar te laten bouwen die ze vervolgens met hoge winsten verkopen. Daarom vindt DENK dat de provincie samen met de gemeenten zich bij het Rijk hard moet maken om middelen en instrumenten uit te breiden zodat effectief kan worden opgetreden tegen grondspeculatie, zodat dit belast kan worden.

DENK is voor meer diversiteit in het monumentenbeleid

DENK vindt dat monumenten een betere weerspiegeling dienen te zijn van het hedendaagse Nederland. DENK wil stilstaan bij de provinciale monumenten die we al hebben. Bij bestaande monumenten van/voor historische personen die misdaden hebben gepleegd tegen de menselijkheid, moeten alsnog met de juiste rectificatie worden hersteld. Hierbij valt te denken aan monumenten voor Joannes Benedictus van Heutsz (1851-1924), ook wel 'de slachter van Atjeh' genoemd. Met het medeweten van deze gouverneur zijn tijdens de Atjeh-oorlog (1873-1942) door Nederlandse militairen oorlogsmisdaden gepleegd. 2.902 mensen werden gedood, waaronder 1.159 vrouwen en kinderen.⁴

Of Jan Pieterszoon Coen⁵ (1587-1629), ook wel 'slachter van Banda' genoemd. Hij gaf leiding aan de massaslachting op de Banda eilanden. Van de 15.000 bewoners bleven er slechts 600 over. Ook dienen monumenten een weerspiegeling te zijn van het Nederland van nu. Monumenten van belangrijke historische personen dienen door de gehele provincie terug te vinden zijn. Te denken valt aan monumenten zoals in het kader geschetst die geplaatst worden in een omgeving die eens niet op basis van demografische gegevens gekozen is. Maar ook heldhaftige vrouwen verdienen een prominentere plek in onze geschiedenis. Monumenten kunnen zo bijdragen aan het vergroten van de kennis over de geschiedenis van de inwoners van de gehele provincie. Kortom: er dient meer diversiteit in het monumentenbeleid te komen.

Anton de Kom (1898-1945)

Anton de Kom was een schrijver en verzetsstrijder, geboren en getogen in Suriname. Hij bracht het grootste deel van zijn leven in Nederland door en verzette zich tegen kolonialisme en onrecht en trad tijdens de Tweede Wereldoorlog toe tot het verzet.⁶

Eduard Douwes Dekker (Multatuli) (1820 – 1887)

*Eduard Douwes Dekker was een schrijver en bestuursambtenaar die vooral bekend is geworden vanwege zijn roman *Max Havelaar, of De Koffie-veilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij* (1860). In deze roman beschreef hij de koloniale misstanden in Nederlands-Indië en de uitwerkingen van het gezag misbruik op de bevolking.⁷*

Gastarbeidersmonument (1960 – 1973)

Begin jaren zestig werden ten dienste van de zware industrie mensen geworven uit landen als Italië, Spanje en Portugal. In 1964 sloot de Nederlandse regering een wervingsovereenkomst met Turkije, in 1969 volgde Marokko. In Nederland werd de werving van gastarbeiders beëindigd in 1973 tijdens het kabinet-Den Uyl (PvdA).⁸

Tula (? – 1795)

Tula, ook wel "Rigaud" genoemd, was de leider van de Curaçaose slavenopstand van 1795. Als tot slaaf gemaakte werkte hij jarenlang op plantage Kenepa in het westen van Curaçao. Hij leidde de grootste tot slaafgemaakten opstand in de geschiedenis van de Nederlandse Antillen. Onder zijn leiding trokken rond de tweeduizend tot slaafgemaakten richting de gouverneur in Willemstad.⁹

Het Drama van Srebrenica (1995)

Op 11 juli 1995 vond het Drama van Srebrenica plaats. Een massamoord op meer dan 8.000 moslimjongens en -mannen, die onder bescherming stonden van het Nederlandse VN-bataljon Dutchbat. Deze mensen werden gedeporteerd en vermoord door de Servische strijdkrachten onder leiding van generaal Ratko Mladić.¹⁰

4) <http://www.historien.nl/joannes-van-heutsz/>

5) <https://historiek.net/jan-pieterszoon-coen-1587-1629/5545/>

6) <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/anton-de-kom-schrijver-nationalist-en-verzetsstrijder>

7) <https://www.literatuurgeschiedenis.nl/lg/19de/literatuurgeschiedenis/lg19009.html>

8) <https://vijfeeuwenmigratie.nl>

9) <https://www.slavernijenijj.nl/het-verzet/opstand-op-knip/>

10) <https://www.bewegingdenk.nl/rechtvaardige-samenleving/denk-komt-vijf-puntenplan-om-meer-bewustwording-creeren-srebrenica>

3 DENK BEWEEGT!

DENK is voor het verlagen van de provinciale opcenten

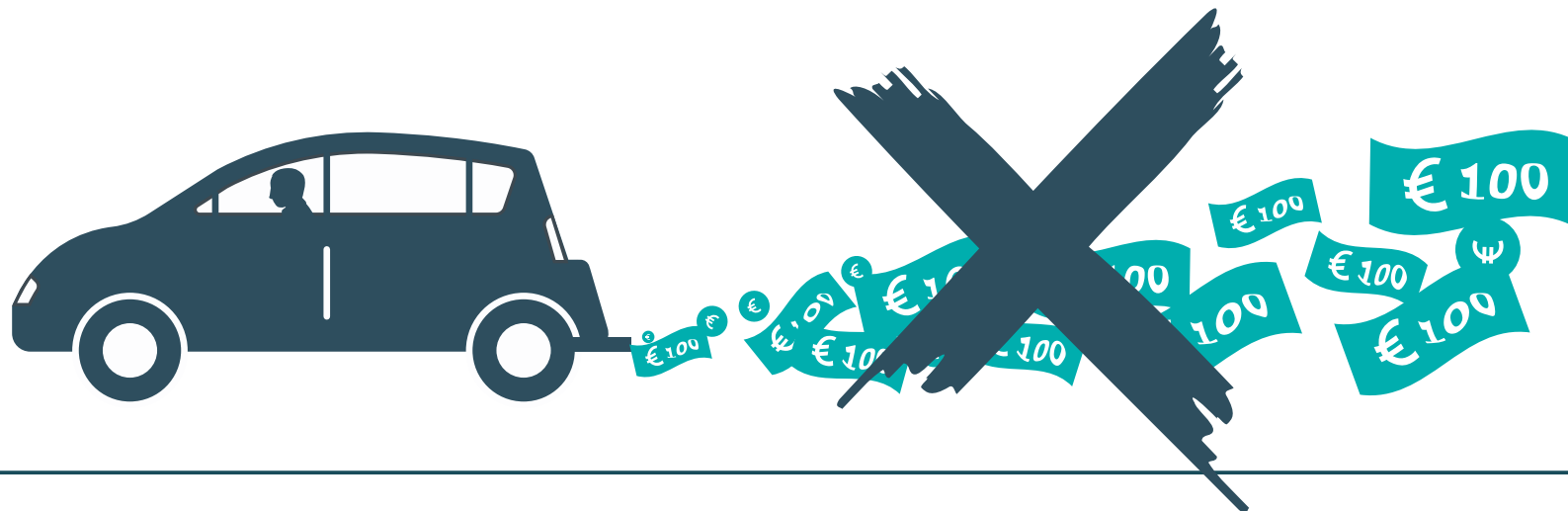
Belasting op het bezit (BPM, motorrijtuigenbelasting inclusief opcenten) en het gebruik van de auto (parkeergeld, accijnzen op benzine en diesel) zorgt ervoor dat Nederlandse automobilisten tot de meest betalende autogebruikers in Europa behoren.¹¹

Feiten en cijfers

In 2013 kwam de ANWB met een onderzoek over de besteding van autobelastingen. Hieruit bleek dat van de ruim 21 miljard euro die de overheid van automobilisten ontvangt er slechts 8 miljard uitgegeven wordt aan maatregelen die te maken hebben met

verkeer en vervoer.¹² Het CBS rekende eind 2017 voor dat de provincies en het Rijk in 2018 ruim 5,7 miljard euro aan motorrijtuigenbelasting incasseren. Dit is 173 miljoen meer dan voor het jaar ervoor verwacht was. Motorrijtuigenbelasting bestaat uit twee delen: een rijksdeel en een

provincie deel. Het rijksdeel stijgt met 3,4 procent ten opzichte van 2017 en het provinciedeel met 2,4 procent. De provincies mogen in 2018 maximaal 111,8 procent opcenten heffen boven het rijksdeel van de motorrijtuigenbelasting.¹³

11) Car Cost Index, Leaseplan 2018

12) <https://www.anwb.nl/auto/autobelastingen/vraag-terecht-om-via-autobelastingen-mee-te-betalen>

13) <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/51/overheden-innen-ruim-5-7-mld-aan-wegenbelasting-in-2018>

DENK is voor goedkoper openbaar vervoer voor alle Zuid-Hollanders

Openbaar vervoer is een wezenlijk onderdeel van onze infrastructuur. Een infrastructuur die in de komende jaren onder toenemende druk komt te staan door een toename in het autoverkeer.¹⁴ Helaas zien wij dat het openbaar vervoer steeds duurder wordt. Om ons wegennet te ontzien is het van belang dat de provincie inzet op goed en betaalbaar openbaar vervoer. De provincie heeft als taak te investeren in toegankelijk, betrouwbaar en betaalbaar openbaar vervoer. Waar de verantwoordelijkheid voor stads- en streekvervoer uit handen gegeven is, dient de provincie in overleg te treden met de betrokken organen en afspraken te maken voor goedkoop openbaar vervoer.

DENK is voor gratis OV op feestdagen

DENK vindt dat openbaar vervoer aantrekkelijker gemaakt moet worden. Door mensen op bijzondere dagen gratis gebruik te laten maken van het openbaar

vervoer wordt er meer bewustzijn gecreëerd over het openbaar vervoer als optie voor reizen. DENK vindt dat op feestdagen zoals bijvoorbeeld de kerst of het ramadanfeest door alle Zuid-Hollanders gratis gereisd moet kunnen worden.

DENK is voor subsidie voor het slopen van oudere vervuilende auto's

DENK gelooft in het bemoedigen van klimaatvriendelijke initiatieven, zonder dat de lasten van de omslag enkel bij de Zuid-Hollanders komen te liggen. Een maatregel die weer in het leven geroepen dient te worden is de sloopregeling. Door mensen een vergoeding te geven voor het naar de sloop brengen van oudere vervuilende auto's bemoedigen wij het overstappen op klimaatvriendelijkere alternatieven voor vervoersmiddelen.

DENK is voor gratis openbaar vervoer voor ouderen en minima

De fysieke afstand van Nederlanders met een lager inkomen tot werk wordt steeds groter door uitsluiting bij de toenemende verdringing van mensen met lagere

inkomens uit stedelijke gebieden. Naast maatregelen op het gebied van wonen vindt DENK dat er ook maatregelen nodig zijn op het gebied van verkeer en vervoer. Inwoners met een lager inkomen verdienen ook goede toegang tot werk, scholing en voorzieningen. Ook ouderen dienen betrokken te blijven bij onze samenleving. Zodat een sociaal isolement en eenzaamheid bestreden kunnen worden. Daarom vindt DENK dat de provincie zich bij het Rijk hard moet maken voor gratis openbaar vervoer voor ouderen en minima.

14) <https://www.anwb.nl/auto/autobelastingen/vraag-terecht-om-via-autobelastingen-mee-te-betalen>

Feiten en cijfers

Amsterdams onderzoek naar gratis openbaar vervoer voor gezinnen met een jaarinkomen van ongeveer 23.000 euro en alleenstaanden met een jaarinkomen van 18.000 euro toont aan dat hier een kostenplaatje van 54,2 miljoen euro mee gepaard gaat.¹⁵ Landelijke introductie van gratis openbaar vervoer voor AOW-gerechtigden met een inkomen van maximaal 120% van het minimumloon en voor iedereen met een bijstandsuitkering zou 1 miljard euro kosten zoals het CPB de door DENK in het verkiezingsprogramma voorgestelde maatregel heeft doorgerekend.¹⁶

15) <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/gratis-ov-voor-alle-amsterdamse-minima-kost-54.9586609.lynkx>

16) <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/Keuzes-in-Kaart-2018-2021.pdf>

4 DENK BESTUURT!

DENK is voor meer democratie in de provincie

DENK staat voor een bestuur waarin de geluiden van alle Nederlanders gehoord worden en betrokken worden bij de besluitvorming. Het is daarom van groot belang om de provinciale bestuurslaag verder te democratiseren. DENK maakt zich daarom hard voor de introductie van raadgevende referenda bij ingrijpende besluiten van de provincie. Daarnaast moeten inwoners van provincies de mogelijkheid hebben om zelf raadgevende referenda te organiseren en initiatieven in te dienen bij de provincie. Bij het verder democratiseren van de provincie is DENK een groot voorstander van het gebruiken van de mogelijkheden die technologische ontwikkeling ons biedt. DENK staat bijvoorbeeld ook voor het gebruiken van digitale meningspeilingen om de meningen van Zuid-Hollanders mee te kunnen nemen bij provinciale besluiten.

Wist je dat...?

- *De Commissaris van de Koning voorgedragen wordt door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties?*
- *De Commissaris van de Koning een belangrijke rol speelt in de benoeming of herbenoeming van burgemeesters?*

DENK is voor uitbreiding van de bevoegdheden van de Commissaris van de Koning

De Commissaris van de Koning dient een grotere rol te spelen bij veiligheidskwesties. Bijvoorbeeld waar het gaat om grootschalige incidenten zoals rampen en aanslagen of Jeugd en Veiligheid. De provincie vervult al een rol op het gebied van aanrijtijen van ambulances. DENK vindt dat ook voor andere vormen van zorg zoals bijvoorbeeld kraamzorg normeringen

ingesteld dienen te worden wat betreft aanrijtijen. Om deze rol actief op te kunnen pakken dient de Commissaris van de Koning betrokken te worden bij de integrale overleggen van de veiligheidsregio's die zich binnen de provincie bevinden.

DENK is voor een gekozen commissaris van de Koning

Door het gebrek aan invloed en herkenbaarheid zijn bestuur en politiek verwijderd geraakt van de inwoners. Dit schaadt het vertrouwen in de politiek en geeft inwoners het gevoel dat zij geen invloed hebben. DENK vindt dat inwoners zelf moeten kunnen bepalen wie wordt aangesteld als de Commissaris van de Koning en moeten kunnen controleren wie belangrijke functies krijgt binnen een provincie. DENK wil daarom onze huidige structuren democratiseren door de Commissaris van de Koning te laten verkiezen.

DENK is voor ondersteuning en bescherming van lokale volksvertegenwoordigers

DENK vindt dat lokale volksvertegenwoordigers voldoende ondersteuning en bescherming moeten krijgen. Dit is belangrijk zodat de lokale politiek aantrekkelijk genoeg blijft en inwoners zich graag verkiesbaar stellen om als volksvertegenwoordiger op te treden.

DENK wil dat lokale politici en hun medewerkers beter opgeleid en geassisteerd worden, zodat zij beter kunnen omgaan met de taken die zij uit dienen te voeren. Ook dienen lokale politici effectiever te worden voorzien van bijstand indien zij slachtoffer worden van onjuiste berichtgeving in de media. Soms worden lokale politici valselijk beschuldigd of ten onrechte beticht van zaken die hun ernstige schade toebrengen. Een gang naar de rechter is dan vaak geen optie, omdat ze simpelweg niet beschikken over de financiële middelen. DENK pleit dan ook voor een fonds waaruit deze politici bijgestaan kunnen worden.

DENK is voor meer middelen voor lokale-, streek- en regionale media

DENK vindt dat goed functionerende en onafhankelijke media essentieel zijn voor het controleren van de politiek en het bestuur en voor het inlichten van de inwoners. DENK is daarom voor het uittrekken van meer budget voor lokale media die politici controleren, zodat mensen voldoende op de hoogte worden gebracht van lokale besluitvorming.

5 DENK *DICHTBIJ!*

Zuid-Holland is de meest veelzijdige provincie van Nederland. Het thuis van de Haven van Rotterdam, het Internationaal Gerechtshof, de Westlandse kassen, de Bollenstreek. Het Groene Hart, Universiteit Leiden en ga zo maar door. Het is mede door deze veelzijdigheid dat onze mooie provincie zo in trek is om in te wonen, werken, recreëren en te studeren.

Zuid-Holland heeft een economie die veel kansen biedt maar de vraag is of iedereen hiervan evenveel profiteert. Met meer dan 3,6 miljoen mensen op bijna 3000 vierkante kilometer is Zuid-Holland de dichtstbevolkte provincie van Nederland, en het aantal mensen zal de aankomende jaren alleen maar toenemen. Veel inwoners van Zuid-Holland hebben moeite met het vinden van een geschikte woning, een stageplek of een (vaste) baan. Bedrijven in het MKB lopen vaak aan tegen een wirwar aan regels en hebben vaak moeite om een lening te krijgen. De lucht in Zuid-Holland is op

veel plekken vervuild. Het autoverkeer tussen Rotterdam en Den Haag zit bijna dagelijks vast.

Het is slechts een greep uit de vele uitdagingen waar de provincie Zuid-Holland zich voor gesteld ziet. Op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, milieu, economie, onderwijs en vele andere thema's valt in Zuid-Holland veel werk te verzetten, zoveel is duidelijk. DENK streeft naar een eerlijker, rechtvaardiger en gezonder Zuid-Holland. Een Zuid-Holland waarin iedereen meedoet, zich thuis voelt en evenveel kansen krijgt.

Vervoer

DENK vindt dat de provincie het gebruik van het openbaar vervoer en de fiets moet stimuleren. In plaats van nieuwe wegen aan te leggen, moet er meer geïnvesteerd worden in een goede infrastructuur voor fiets- en langzaam verkeer en een goed, toegankelijk en betaalbaar openbaar vervoer.

Om het milieu te ontlasten en files te verminderen, pleit DENK onder meer voor het beter verbinden van Rotterdam The Hague Airport met de Randstadrail tussen Rotterdam en Den Haag, voor uitbreiding van het aantal treinsporen tussen station Delft-Zuid en Rotterdam, het bouwen van nieuwe stations zoals Schiedam-Noord en het uitbreiden van Station Dordrecht om inwoners van Zuid-Holland te stimuleren vaker gebruik te maken van het openbaar vervoer. Om het aantal uitstapjes te verhogen in Zuid-Holland, pleit DENK voor dagkaarten tegen een gereduceerd tarief.

DENK is daarnaast voor meer vervoer over water. Het goederenvervoer kent een hoge frequentie. Dat is goed maar tegelijkertijd zien we dat personenvervoer niet meegroeit. Er is te weinig aanbod waardoor reizigers vaker voor alternatieven kiezen en dat terwijl Zuid-Holland omringd is door water. DENK wil op meerdere plekken experimenten starten.

DENK is tegen de uitbreiding van het aantal vluchten op luchthaven Rotterdam The Hague Airport. Daarnaast dienen de geldende geluids- en veiligheidscontouren gehandhaafd te blijven.

Wonen

DENK vindt dat de provinciale woonvisie moet uitgaan van voldoende sociale huurwoningen en betaalbare woningen in het middensegment voor alle inwoners van Zuid-Holland. Via de provinciale woonvisie heeft de provincie een goed instrument in handen om met gemeenten duidelijke afspraken te maken. In coalitieakkoorden van gemeenten in Zuid-Holland zijn veel plannen opgenomen met betrekking tot het bouwen van nieuwe woningen. De provincie moet erop toezien dat de uitvoering van deze plannen in lijn zijn met afspraken in de woonvisie en met gemeenten in gesprek gaan indien ze hun taken verzaken, bijvoorbeeld in het geval gemeenten sociale huurwoningen laten slopen en hiervoor in de plaats relatief dure koopwoningen laten bouwen.

DENK vindt dat er de aankomende jaren in Zuid-Holland tienduizenden woningen gebouwd moeten worden. Geen versteende wijken, maar een goede harmonie tussen wonen en groen. Gezien de ruimtedruk in de provincie Zuid-Holland staat DENK voor het bouwen binnen dorps- en stadsgrenzen én in de buitengebieden met uitzondering van het Groene Hart en de stranden.

Recreatie

De provincie moet meer investeren in recreatiegebieden. DENK is een voorstander van openbare fitnessparken waar inwoners van Zuid-Holland in de buitenruimte gezamenlijk kunnen sporten. Het is een laagdrempelige manier om te werken aan een gezonde leefstijl en het zorgt ervoor dat mensen bij elkaar worden gebracht.

Samenwerking

DENK vindt dat Zuid Holland een voorbeeld moet zijn van samenwerking. Alleen lossen we problemen niet op, alleen kunnen we de uitdagingen minder goed aan. Zuid-Holland is bijvoorbeeld de provincie met de meeste kinderen die in armoede opgroeien. DENK vindt

dat de provincie met gemeenten moet samenwerken om dit soort maatschappelijke problemen op te lossen. Naast een goede samenwerking met gemeenten hecht DENK ook aan een goede samenwerking met andere provincies. De problemen en uitdagingen in provincies zijn qua aard vaak hetzelfde. Daarom is op veel terreinen een integrale aanpak nodig en gewenst.

Provinciehuis Zuid-Holland

Het provinciehuis Zuid-Holland wordt voor bijna 50 miljoen verbouwd. Naast de investering in stenen vindt DENK dat het provinciehuis initiatieven moet ontwikkelen om de inwoners van Zuid-Holland meer bij de provincie te betrekken. Burgers weten nog te vaak niet wat de provincie doet. Het houden van (meer) open dagen en laagdrempelige inspraakavonden zijn enkele manieren om burgers meer in aanraking te laten komen met de provincie. DENK pleit daarnaast voor meer diversiteit in de organisatie van de provincie.

Onderwijs & Werk

Om een goede aansluiting te krijgen tussen opleidingen en de arbeidsmarkt in Zuid-Holland dient de samenwerking tussen de vele onderwijsinstellingen die onze provincie kent en het bedrijfsleven geoptimaliseerd te worden. DENK ziet daarbij een belangrijke rol weggelegd voor de provincie. DENK is daarnaast voor het stimuleren van hybride docentschap op (technische) scholen.

De Rotterdamse haven is een belangrijke pijler onder onze welvaart en zorgt voor veel werkgelegenheid. DENK vindt dat de Rotterdamse haven en kansrijke havens in buurgemeenten toe zijn aan uitbreiding. Een goede samenwerking tussen de provincie en de maritieme sector en andere sectoren is van belang voor Zuid-Holland.

#IKSTEMDENK
20 maart 2019

Samenwerking
ONDERWIJS & WERK
VERVOER
WONEN RECREATIE

DENK behoudt zich alle intellectuele eigendomsrechten en andere rechten voor met betrekking tot alle in dit verkiezingsprogramma aangeboden informatie (waaronder alle teksten, grafisch materiaal en logo's). De informatie in dit verkiezingsprogramma is uitsluitend bedoeld als algemene informatie en is richtinggevend voor de politieke activiteiten van DENK in de periode 2019-2023. Er kunnen geen rechten aan de informatie in dit verkiezingsprogramma worden ontleend. DENK heeft grote zorgvuldigheid in acht genomen bij het samenstellen van dit programma en daarbij gebruik gemaakt van bronnen die betrouwbaar geacht worden.